

Boomvalken *Falco subbuteo* en Nijlganzen *Alopochen aegyptiacus*, strijdend om oud buizerdnest?

Henk Jan Hof

Er zijn regelmatig artikelen te lezen over de verhouding van nijlganzen met nesten van roofvogels, uit welke artikelen vaak blijkt dat menig Havik of Buizerd een nieuwe broedplaats moet kiezen. Hier volgt een verslag van mijn waarneming op 5 mei 2003 waarbij Boomvalken en nijlganzen - zo ik interpreteerde - streden om een oud buizerdnest in een populier.

Op maandag 5 mei 2003 zocht ik naar Boomvalken, waartoe ik enkele bekende (succesvolle) nestplaatsen van vorig jaar afliep. Zo bezocht ik ook de broedlocatie aan de Heerlerweg te Vierakker, provincie Gelderland, gelegen in atlasblok 33-47 met Amersfoortcoördinaten 213-457.

Op deze plek post gevat om 08.10 uur (zomertijd). Op dat tijdstip was het stil. Ineens vloog om 08.20 uur een mannetje Boomvalk op uit de populierenlaan, gelegen tussen twee rijen hoogspanningsmasten. Hij cirkelde rustig enkele rondjes. Na het cirkelen landde het mannetje Boomvalk weer in de populierenlaan. Vervolgens vloog het mannetje om 08.35 uur op, nu direct gevolgd door het boomvalkvrouwtje. Beide vogels vlogen zonder te roepen in zuidelijke richting weg. Het mannetje ging voorop en het vrouwtje leek er met een touwtje aan vast te zitten; zij volgde elke stijging en daling in de vlucht van het mannetje. Tijdens deze vlucht deed het mannetje een wellicht niet al te serieuze poging om een pimpelmees te pakken die over een weiland vloog, ook tijdens deze actie op de voet gevolgd door het vrouwtje. Deze vlucht eindigde in de top van een hoogspanningsmast, op 800 m afstand van de populierenlaan. Ze zaten daar echter maar kort; om 08.38 uur keerden beide vogels terug in de populierenlaan en riepen beide om het hardst. Om 08.44 uur cirkelden de valken kortstondig boven de populierenlaan. In deze laan zijn onder meer een oud en een nieuw nest van zwarte kraai aanwezig, in het midden van de rij populieren ook een oud buizerdnest. Dat laatste nest stond vandaag ineens weer in de belangstelling, en niet alleen bij de Boomvalken.

Vanuit het aangrenzende weiland vloog om 08.46 uur een paartje nijlganzen op. Beide ganzen probeerden in de populier met het oude buizerdnest te landen, in welke boom ook al de Boomvalken zaten. De Boomvalken riepen geagiteerd, evenals één van de nijlganzen die kans zag in de boom te landen. Tot 08.56 uur riepen de Boomvalken om het hardst, de nijlgans zat nog steeds bij of op het oude buizerdnest, dat kon ik vanaf de door mij gekozen observatieplek en door het gebladerte niet zien. Om 08.56 uur cirkelde het boomvalkmannetje even boven de populierenlaan, het boomvalkvrouwtje riep daarbij luid. Om 09.00 uur verliet de nijlgans de boom en draaide een rondje, direct gevolgd door de partner. Beide nijlganzen probeerden vervolgens in de populier te landen, waarbij de voorste vogel de takken behoorlijk raakte met zijn vleugels. De Boomvalken doken aan een stuk door al roepend op de voorste nijlgans, waarbij ze de

vogel niet raakten. Maar de felheid waarmee dit alles gepaard ging, ontmoedigde de nijlganzen die wegdraaiden. Het leek erop dat de nijlganzen met meer massa de boom in wilden vliegen, ze vlogen namelijk met meer snelheid naar de nestboom toe dan bij de vorige poging. Ze werden wederom fanatiek door de Boomvalken belaagd. De nijlganzen ondernamen nog een volgende poging, maar ook die mislukte. In dit geval niet door toedoen van de Boomvalken; die riepen alleen maar en voerden geen gerichte aanval op de nijlganzen uit. Vervolgens deden de nijlganzen nog viermaal een poging om in de buurt van of op het oude buizerdnest te landen. Alle pogingen mislukten en gingen nu wel vergezeld door luid roepen en korte stootduiken van de Boomvalken. Om 09.24 uur deden de nijlganzen een laatste alles-of-niets poging die ook jammerlijk mislukte. De nijlganzen verdwenen uiteindelijk al roepend in noordwestelijke richting en landden op een perceel grasland op 750 m afstand van de populierenlaan. Ik heb er nog gepost tot 09.30 uur. Met regelmatige tussenpozen was het roepen van de Boomvalken te horen maar leken de nijlganzen voorgoed verdwenen.

Wellicht dat de betreffende Boomvalken hier een serieuze broedpoging gaan ondernemen. De tijd zal het leren.

Summary: Eurasian Hobbies *Falco subbuteo* and Egyptian Geese *Alopochen aegyptiacus* squabbling over an old Common Buzzard *Buteo buteo* nest?

The rapidly increasing Dutch population of Egyptian Geese is known to exploit old and new raptor nests for breeding, thus often clashing with the providers and other users of these nests. Here, one such conflict is described, i.e. a pair of Eurasian Hobbies and a pair of Egyptian Geese both being interested in an old nest of a Common Buzzard situated in a poplar lane in farmland in the province of Gelderland. A series of attempts on 5 May 2003 (between 8.46 and 9.24 hrs, summer time) by the Egyptian Geese to land in the nesting tree was frustrated by the diving and calling Hobby pair, which apparently for the moment deterred the geese from inspecting the nest.

Literatuur

- Bijlsma R. 1980. De Boomvalk. Kosmos, Amsterdam/Antwerpen.
Chapman A. 1999. The Hobby. Arlequin Press, Chelmsford.
Dijk J. van 2000. Hoe groot is de invloed van Nijlganzen *Alopochen aegyptiacus* op het broedsucces van roofvogels. De Takkeling 8: 218-220.

Adres: van Hoornlaan 58, 7207 JL Zutphen